משניות מבוארות

מסֶכֶת שבּוּעוֹת פרק ז

ג) הַנִּתְבָּל כְּיצַד. הָיוּ שְׁנֵי עֲדֵים מְעִידִין אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס תַּחַת יְדוֹ לִרְשׁוּתוֹ שָׁלֵם, וְיָצָא חָבוּל, וְאָמַר מִהַן יְדַאי נִשְׁבַּע לְשָׁקֶר, אֶלָּא הוּא אוֹמֵר לֹא חֻבַּלְתִּי, הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וּנוֹטֵל. אַף שֶׁלֹּא רָאוּ עֵדִים שֶׁחֻבַּל. וְהוּא קָנָס לְחוֹבֹל כְּדֵי שֶׁלֹּא יְרַבֶּה הַזֵּק בְּנֵי אָדָם. וְהָרְאב״ד כָּתַב הַטְּעָם דְּלֹא הַחֲשִׁינוּם שֶׁמָּא חָבַל בְּעַצְמוֹ, דְּאִין שׁוּא, וְאֲלוּ בְּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שְׁוָא, פְּרוּשׁ, כְּיצַד אֲלוּ בְּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שְׁוָא, דִּין לְשַׁבֵּעַ, וְאַחַר מִהַן יְדַאי נִשְׁבַּע לְשָׁקֶר, אֶלָּא הוּא אוֹמֵר לֹא חֻבַּלְתִּי, הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וּנוֹטֵל. אַף שֶׁלֹּא רָאוּ עֵדִים שֶׁחֻבַּל. וְהוּא קָנָס לְחוֹבֹל כְּדֵי שֶׁלֹּא יְרַבֶּה פְּרוּם, וְהָרַב בְּאוּמְפְּלִי בְּכִיס הַמְּעוֹת שֶׁלָּךְ. **שֵׁבַע בַּעַל הַבַּיִת (שְׁבוּעָה כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה). וְהַדְּיָנִין מוֹדֶה הַדַּיָּנִין וְיֹטֵל הַפְּרוֹת. וְהַדְּיָנִין מוֹדֶה שֶׁמֵּכֶר לוֹ הַפְּרוֹת וּמִסְרָם לוֹ, אֶלָּא שֶׁהוֹצִיב דְּמֵי הַפְּרוֹת, וְהַנִּדּוֹן הוּא עַל הַדָּמִים. וְהַפְּרוֹת אֵינָם בְּרִשׁוּתוֹ, וְלָכֵן נִשְׁבָּע וְנוֹטֵל הַפְּרוֹת וְלֹא מְשַׁלֵּם, וְאִם נָתַן לוֹ בַּעַל הַבַּיִת אֶת הַדִּינָר לְחַנְּנֵנִי. וְהַדַּיָּנִין בְּפִנְיָנוּ וְהַפְּרוֹת מְנֻחִים בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. אָמַר לוֹ בַּעַל הַבַּיִת לְחַנְּנֵנִי. **תֵּן לִי אֶת הַפְּרוֹת** בְּדִינָר לְחַנְּנֵנִי. **אָמַר לוֹ הַחַנְּנֵנִי נִתְּנוּם לְךָ. וְהוֹלְכְתָן לְתוֹךְ בֵּיתְךָ.** וְאֲלוּ הַפְּרוֹת הַבְּצוּרִין שֶׁלִּי הֵם שֶׁהִנַּחְתִּי כָּאן כְּדֵי לְמוֹכְרָן. כֵּיוָן שֶׁהִלּוֹקֵם מוֹדֶה שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ דִּינָרִים. וְהַנִּדּוֹן הוּא עַל הַפְּרוֹת שֶׁהַחַנְּנֵנִי מוֹסֵר שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ אֶת אֵלּוּ. **שֵׁבַע חַנְּנֵנִי** שְׁבוּעָה כֵּעֵין שֶׁל תּוֹרָה וְיִקַּח הַפְּרוֹת. הַדַּיָּן מִפְּרָשׁ דְּשָׁבוּעָה הַחַנְּנֵנִי טוֹבָה בְּזֶה. כֵּיוָן שֶׁעִנְיָנָם מוֹדִיעַ שֶׁהִיא קֹדֶם בֵּית הַחַנְּנֵנִי, וְחַנְּנֵנִי טוֹעֵן שֶׁלֹּא הָיָה שׁוּם שִׁיכּוּת לְבֵעוֹת בְּבֵית הַאֲלוּ. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כָּל שֶׁהַפְּרוֹת בְּיָדוֹ, יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה.** וּפְלֵגֵי אַסִּיפָא. דְּסוֹבֵר כֵּיוָן שֶׁהַפְּרוֹת הֵם חוּץ לְחַנְּנֵנִי, הֲרֵי הַפְּרוֹת כְּאִלּוּ הֵם בְּיַד בַּעַל הַבַּיִת, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ חַנְּנֵנִי הַמּוֹכֵר שֶׁלֹּא בְּהַקְפָּה לִתֵּן אֶת הַפְּרוֹת עַד שֶׁיְּקַבֵּל אֶת הַדִּינָר (רש״י), וְכָל שֶׁהַפְּרוֹת בְּיָדוֹ, יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה, וְנִשְׁבָּע וּנוֹטֵל. תּוֹסְפוֹת. פְּלֵג רַבִּי יְהוּדָה אֲרִישָׁא. **אָמַר** בַּעַל הַבַּיִת לְשַׁלְּחָנִי, **תֵּן לִי בְּדִינָר מְעוּת** מִטְבְּעוֹת נְחֹשֶׁת, **וְנָתַן לוֹ** הַשַּׁלְּחָנִי, **אָמַר** לוֹ הַשַּׁלְּחָנִי לְבַעַל הַבַּיִת. **תֵּן לִי אֶת הַדִּינָר, אָמַר** לוֹ בַּעַל הַבַּיִת **נִתְּתִּי לְךָ. וְנִתְּתוּ בְּאוּמְפְּלִי** וּמְיֻרְעִי שֶׁהַמְּעוֹת בְּצוּרִין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים כְּדַלְעֵיל. וְאִם בַּעַל הַבַּיִת **נָתַן לוֹ** הַשַּׁלְּחָנִי **לְתוֹךְ כִּיסוֹ.** וְכָל שֶׁהַמְּעוֹת בְּיָדוֹ, יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה. **אָמַר לְשַׁלְּחָנִי תֵּן לִי בְּדִינָר מְעוּת וְנָתַן לוֹ, אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת הַדִּינָר, אָמַר לוֹ נִתְּתִּי לְךָ וְנִתְּתוּ בְּאוּמְפְּלִי, יָשַׁב בַּעַל הַבַּיִת. נָתַן לוֹ אֶת הַדִּינָר, אָמַר לוֹ נִתְּתִּי לְךָ וְהִשְׁלַכְתָּם לְתוֹךְ כִּיסוֹ, יָשַׁב שְׁלָחָנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֵין דֶּרֶךְ שְׁלָחָנִי לִתֵּן אִישׁ עַד שֶׁיְּטוֹל דִּינָרוֹ: ז כֶּשֶׁם שֶׁאָמְרוּ, הַפּוֹגֶמֶת כְּתֻבָּתָהּ לֹא תִּפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה. וְעַד אֶחָד מְעִידָהּ שֶׁהִיא פְּרוּעָה, לֹא תִּפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה. מְנֻכָּסִים מְשֻׁעְבָּדִים וּמִנֻּכְסֵי יְתוֹמִים, לֹא תִּפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה. וְהַנִּפְרַעַת הַבַּיִת לְשַׁלְּחָנִי, **תֵּן לִי בְּדִינָר מְעוּת** מִטְבְּעוֹת נְחֹשֶׁת, **וְנָתַן לוֹ** הַשַּׁלְּחָנִי, **אָמַר** לוֹ הַשַּׁלְּחָנִי לְבַעַל הַבַּיִת. **תֵּן לִי אֶת הַדִּינָר, אָמַר** לוֹ בַּעַל הַבַּיִת **נִתְּתִּי לְךָ. וְנִתְּתוּ בְּאוּמְפְּלִי, יָשַׁב בַּעַל הַבַּיִת** שֶׁנָּתַן לוֹ הַדִּינָר וְיֹטֵל הַפְּרוּטוֹת, וּמְיֻרְעִי שֶׁהַמְּעוֹת בְּצוּרִין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים כְּדַלְעֵיל. וְאִם בַּעַל הַבַּיִת **נָתַן לוֹ** הַשַּׁלְּחָנִי **לְתוֹךְ** הַכִּיס. **אָמַר** לוֹ הַשַּׁלְּחָנִי לְבַעַל הַבַּיִת. **תֵּן לִי אֶת הַדִּינָר, אָמַר** לוֹ בַּעַל הַבַּיִת **נִתְּתִּי לְךָ. וְנִתְּתוּ בְּאוּמְפְּלִי, יָשַׁב בַּעַל הַבַּיִת. נָתַן לוֹ אֶת הַדִּינָר, אָמַר** לוֹ בַּעַל הַבַּיִת **נִתְּתִּי לְךָ. וְהִשְׁלַכְתָּם לְתוֹךְ כִּיסוֹ. יָשַׁב שְׁלָחָנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֵין דֶּרֶךְ שְׁלָחָנִי לִתֵּן אִישׁ עַד שֶׁיְּטוֹל דִּינָרוֹ: ז כֶּשֶׁם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים** (כְּמַתְנִיתוּת פרק ט׳ משנה ה׳) **הַפּוֹגֶמֶת כְּתֻבָּתָהּ** מְעוּמָאָה שֶׁיֵּרֵד כְּתֻבָּתָהּ וּמוּדָה שֶׁקִּבְּלָה מִקַּצְתָּהּ, **לֹא תִּפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה.** אִם בַּעַל הַבַּיִת אֵינוֹ מַכִּיר בְּמַה שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ בְּדֵי לְהַפְסִיד בְּעַצְמוֹ, וְדַעַת אֶחָד אֵינוֹ נֶאֱמָן לְהַכִּיר בְּמַה שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ בְּדֵי לְהַפְסִיד בְּעַצְמוֹ, אֶלָּא הוּא אוֹמֵר לֹא חֻבַּלְתִּי, הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וּנוֹטֵל. אַף שֶׁלֹּא רָאוּ עֵדִים שֶׁחֻבַּל. וְהוּא קָנָס לְחוֹבֹל כְּדֵי שֶׁלֹּא יְרַבֶּה פְּרוּם. **אֲבָל מְנֻכָּסִים מְשֻׁעְבָּדִים וּמִנֻּכְסֵי יְתוֹמִים, לֹא תִּפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה.** וְהַנִּפְרַעַת

מסֶכֶת שבּוּעוֹת פרק ח

ג הַנִּתְבָּל כְּיצַד. הָיָה מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנַס תַּחַת יְדוֹ שָׁלֵם וְיָצָא חָבוּל וְאָמַר מִהַן יְדַאי נִשְׁבַּע לְשָׁקֶר, אֶלָּא הוּא אוֹמֵר לֹא חֻבַּלְתִּי, הֲרֵי זֶה נִשְׁבָּע וּנוֹטֵל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד שֶׁתְּהֵא שָׁם מִקְצַת הוֹדָאָה. כְּיצַד, אָמַר לוֹ חֻבַּלְתָּ בִּי שְׁתַּיִם, וְהָלָה אוֹמֵר לֹא חֻבַּלְתִּי בְּךָ אֶלָּא אַחַת. וְשֶׁכְּנֶגְדּוֹ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה כְּיצַד, אַחַת שְׁבוּעַת הֶעָדוּת וְאַחַת שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן וַאֲפִילּוּ שְׁבוּעַת שָׁוְא. הָיָה (אֶחָד מֵהֶן) מְשֻׁחָק בְּקַבְּיָא, וּמַלְוֶה בְּרִבִּית, וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים, וְסוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית, שֶׁכְּנֶגְדּוֹ נִשְׁבָּע וּנוֹטֵל. הֵיוּ שְׁנֵיהֶן חֲשׁוּדִין, הַזָּרָה הַשְּׁבוּעָה לְמִקּוֹמָהּ, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר יַחֲלוֹקוּ: **ה וְהַחַנְּוָנִי עַל פִּנְקָסוֹ כְּיצַד, לֹא שֶׁיֹּאמַר לוֹ כָּתוּב עַל פִּנְקָסִי שֶׁאַתָּה חַיָּב לִי מָאתַיִם זוּז, אֶלָּא אָמַר לוֹ תֵּן לְבַנִּי סְאָתַיִם חִטִּין, תֵּן לְסוּעֲלֵי בְּסֶלַע מְעוּת, הוּא אוֹמֵר נְתַתִּי וְהֵן אוֹמְרִים לֹא נְטַלְנוּ, הוּא נִשְׁבָּע וּנוֹטֵל וְהֵן נִשְׁבָּעִין וּנוֹטְלִין. אָמַר בֶּן נָנָס, כְּיצַד אֵלּוּ בְּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שָׁוְא, אֶלָּא הוּא נוֹטֵל שֶׁלֹּא בְּשִׁבּוּעָה וְהֵן נוֹטְלִין שֶׁלֹּא בְּשִׁבּוּעָה: **ו** אָמַר לְחַנְּוָנִי תֵּן לִי בְּדִינָר פְּרוּט וְנָתַן לוֹ, אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת הַדִּינָר, אָמַר לוֹ נִתַּתִּי לְךָ וְנִתַּתּוּ בְּאִמְפְּלִי, יָשַׁב בַּעַל הַבַּיִת. נָתַן לוֹ אֶת הַדִּינָר, אָמַר לוֹ נִתַּתִּי לְךָ וְהִשְׁלַכְתָּם לְתוֹךְ כִּיסוֹ. יָשַׁב שְׁלָחָנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כֹּל שֶׁהַפְּרוּטוֹת בְּיָדוֹ, יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה. אָמַר לְשַׁלְּחָנִי תֵּן לִי בְּדִינָר מְעוּת וְנָתַן לוֹ, אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת הַדִּינָר, אָמַר לוֹ נִתַּתִּי לְךָ וְנִתַּתּוּ בְּאִמְפְּלִי, יָשַׁב בַּעַל הַבַּיִת. נָתַן לוֹ אֶת הַדִּינָר, אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת הַמְּעוּת. אָמַר לוֹ נִתַּתִּי לְךָ וְהִשְׁלַכְתָּם לְתוֹךְ כִּיסוֹ, יָשַׁב שְׁלָחָנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֵין דֶּרֶךְ שְׁלָחָנִי לִתֵּן אִישׁ עַד שֶׁיְּטוֹל דִּינָרוֹ: ז כֶּשֶׁם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים פְּרוּעָה שֶׁהִיא חַיָּב לִי מָאתַיִם זוּז, שֶׁבָּזֶה אֵינוֹ נֶאֱמָן, דְּלֵיכָא רַגְלִים לְדָבָר, אֶלָּא מְיֻרְעִי שֶׁלֹּא הָיוּ בְּרִשׁוּת הָרַבִּים לִתֵּן לוֹ אֶת הַמְּעוּת. הוּא הַחַנְּוָנִי נִשְׁבָּע וּנוֹטֵל וְהֵן נִשְׁבָּעִין וּנוֹטְלִין מִבַּעַל הַבַּיִת, דְּהַחַנְּוָנִי אוֹמֵר אֲנִי עֲשִׂיתִי שְׁלִיחוּת הַפּוֹעֲלִים וְנָתַתִּי לָהֶם, אֶתָּה הֶאֱמַנְתָּ לָהֶם שֶׁלֹּא אָמַרְתָּ לִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָנִים לִי בְּשִׁבּוּעָה. וְכֵן הַפּוֹעֲלִים אוֹמְרִים אֲנוּ עֲשִׂינוּ עֲבוֹדָתָם, מַה לָּנוּ וְלַחַנְּוָנִי, אֶפְשִׁי נִשְׁבָּע אֵינוֹ נֶאֱמָן לָנוּ בְּשִׁבּוּעָה. וְלָכֵן שֶׁנִּכְנָסִים וְנוֹטְלִים, דִּיֵּשׁ רַגְלִים לְדָבָר, שֶׁהַבַּעַל הַבַּיִת מוֹדֶה שֶׁאֲמוּר לוֹ לְתֵת לָהֶם. וְאֵינוֹ נִשְׁבָּע זֶה בִּפְנֵי זֶה, כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּיְּשׁוּ אֶחָד מִן הַשְּׁנֵי. אָמַר בֶּן נָנָס, **כְּיצַד** אֵלּוּ **בְּאִין לִידֵי שְׁבוּעַת שָׁוְא**

שֶׁלֹּא בְּפָנַיִו לֹא תִּפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה. כֵּיוָן שֶׁבַּיִת דִּין בְּמָקוֹם הַבַּעַל, טָעֲנִינָן לָהּ, שֶׁאוּלַי הָיָה הַבַּעַל כָּאן הָיָה דּוֹרֵשׁ שֶׁתִּשְׁבַּע. דְּמִצְוָה לְפַתֵּחַ פֶּה לְאֵלֶם. **וְכֵן הַיְתוֹמִים** שֶׁבָּאוּ לִגְבּוֹת מִיְּתוֹמִים לֹא יִפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה. **דְּהֵיינוּ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא פִּקְּדוּנוֹ אִבָּא** עַל יְדֵי אַחֵר, אוֹ וְלֹא אָמַר לָנוּ אִבָּא בְּעַצְמוֹ בְּשָׁעָה מִיתָה שֶׁהִשְׁטִיר פְּרוּטָה.

וְשֶׁלֹּא מְצִינוּ בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אִבָּא שֶׁשִּׁטֵּר זֶה פְּרוּטָה. וְאִם אָמְרוּ שֶׁלֹּא לָזֶה אֲבִינוּ מְעוֹלָם, אִז נִקְרָעִים מֵהֶם שֶׁלֹּא בְּשְׁבוּעָה, דְּאוּמָר לֹא לְיֵיתֹי כְּאוּמָר לֹא בְּמָעוֹת, וְאִם מַת לָזֶה בְּחַיֵּי מַלְוֶה וְאַחַר כָּךְ מֵת הַמַּלְוֶה, אֵין נִקְרָעִים כְּלָל, דִּקְשֻׁמַּת הַלָּוֶה נִתְחַיֵּב הַמַּלְוֶה לְשַׁבֵּעַ, וְאֵין אָדָם מוֹרִישׁ מָמוֹן שֶׁהוּא חַיָּב עָלָיו שְׁבוּעָה, לְפִי שֶׁאֵינוֹ הַבָּנִים יְכוֹלִים לְשַׁבֵּעַ שְׁבוּעַת אֲבִיהֶם. **רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר, אֶפְשִׁי נוֹלֵד בְּבֵן לְאַחַר מִיתַת הָאָב,** לְוַדֵּאי לָא צְוָה לוֹ אֲבִיו, אֶפְשִׁי הֵכִי הָדֵי הֶן **נִשְׁבָּע** שֶׁלֹּא יִשְׁמַע לְזֶה מִצְוָה אֲבִיהֶם שֶׁשִּׁטֵּר זֶה פְּרוּטָה. **וּנוֹטֵל. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁאָמַר הָאָב בְּשִׁעַת מִיתָתוֹ שֶׁטֵּר זֶה אֵינוֹ פְּרוּעַ הוּא, נוֹטֵל שֶׁלֹּא בְּשִׁבּוּעָה.** וְתָנָא קַמָּא סוֹבֵר דְּאֶפְשִׁרִי בְּכֹרְחוֹ גָּזְבָא אֵינָן נוֹטְלִים שֶׁלֹּא בְּשִׁבּוּעָה, דְּחִישִׁינָן שֶׁאָמַר כֵּן כְּדֵי יְכוֹלִים שֶׁבָּנָיו. **ח) וְאֵלּוּ נִשְׁבָּעִין שֶׁלֹּא בְּטַעֲנָה.** הֵינוּ אֶפְשִׁי בְּטַעֲנַת שָׁמָא. שֶׁטּוֹעֲנִין שָׁמָא עֲבָדִים מְשֻׁלִּי. לְפִי שֶׁכָּל אֵלּוּ מוֹרִין הֵתֵר לְעַצְמָן, לְפִי שֶׁטְּרוּחוֹ בְּנְכָסִים, לָכֵן רָמוּ רַבָּנָן שְׁבוּעָה עֲלֵיהֶן. **הַשְּׁתָּפִין, שֶׁעָסְקוּ בַּשְּׁתָּפוּת, וְהַאֲרִיסִין, שֶׁקִּבְּלוּ שָׂדֶה חֲבֵרֵיהֶן לְמֶחֱצָה לְשָׁלֹשׁ וְלְרֵבִיעַ. וְהָאַפְּטְרוֹפִּין,** שֶׁקִּבֵּל מְמוֹנוֹ שֶׁל אָדָם לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא, אוֹ שֶׁלֹּא יַלְוֶנּוּ. **וְהָאִשָּׁה הַנּוֹשֵׂאת וּנוֹתֶנֶת בְּתוֹךְ הַבַּיִת,** כְּגוֹן שֶׁהוֹשִׁיבָהּ בַּעֲלָהּ חֲנוָנִית אוֹ אַפּוֹתְרוֹפִּיא עַל נְכָסָיו. **וּבְן הַבַּיִת.** אֶחָד מִן הָאֲחִין שֶׁנִּתְעַסֵּק בְּנְכָסִים מִשֻּׁמָּת אֲבִיהֶן, **אָמַר לוֹ הַשּׁוֹפֵךְ** אוֹ הָאֲרִיס **כֹּה, מַה אַתָּה טוֹעֲנִנִי,** אָמַר לוֹ **רְצוּי שִׁתְּשַׁבַּע לִי, חַיָּב. אֲבָל אִם חִלְּקוּ הַשְּׁתָּפִין וְהָאֲרִיסִין** וְכֵן כֻּלָּם, **וְלֹא שֶׁיִּבְיעוּהוּ בְּשֶׁעַת חֲלִיקָה, אֵין יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעוּ** אַחַר כָּךְ. וְאִם **נִתְגַּלְגְּלָה לוֹ שְׁבוּעָה מִמְּקוֹם אַחֵר,** כֵּיוָן שֶׁנִּגְמַר הַדָּבָר הַחָדָשׁ, **מִגַּלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַכֹּל.** כְּדִבְרֵי שֶׁמִּגַּלְגְּלִין בְּשְׁבוּעַת הַתּוֹרָה, כָּךְ מִגַּלְגְּלִין בְּשְׁבוּעַת הַסֵּת. **וְהַשְּׁבוּעִיּוֹת מִשְׁמֹטוֹת אֶת הַשְּׁבוּעָה.** הֵינוּ בְּלֹה שֶׁחַיָּב שְׁבוּעָה לְמַלְוֶה, כֶּשֶׁם שֶׁהַשְּׁבוּעִיּוֹת מִשְׁמֹטוֹת אֶת הַחוֹב, כָּךְ מִשְׁמֶטֶת אֶת הַשְּׁבוּעָה, כְּדִכְתִיב (דברים טו, ב) "וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוֹט כָּל בַּעַל מַשֵּׂה יָדוֹ", מִלְּשׁוֹן דָּבָר, מִשְׁמַע אֶפְשִׁי דְּבוּר.

פרק ח א) אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין הֵן. שׁוֹמֵר חִנָּם, וְהַשּׁוֹאֵל, וּשׁוֹאֵל שָׂכָר, וְהַשּׁוֹכֵר. שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבָּע עַל הַכֹּל, הֵינוּ שֶׁנִּשְׁבָּע אִם לֹא פָּשַׁע בְּשְׁמִירָתוֹ, וְלֹא שָׁלַח בּוֹ יָד, וְשֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ, וְכִדְכְתִיב (שמות כב, יח) "עַד הָאֱלֹהִים יִבֹּא דְּבַר שְׁנֵיהֶם", וְלֹעֵל מִנְיָה כְּתִיב (שם ז) "אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ". **וְהַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל,** וְגַבְּהָ וְאַבֵּדָה וְגְנֵיסָה, חוּץ מִמִּיתָה מְחֻסָּרֶת מְלָאכָה, כְּדִכְתִיב (שם יא) "וְשָׁבוֹר אוֹ מֵת בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שָׁלֵם יְשַׁלֵּם". **וּנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר, נִשְׁבָּעִים עַל הַשְּׁבוּעָה וְעַל הַשְּׁבוּעָה.**

מסֶכֶת שבּוּעוֹת פרק ח

משניות מבוארות

שֶׁלֹּא בְּפָנַיו לֹא תִּפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה. כֵּיוָן שֶׁבַּיִת דִּין בְּמָקוֹם הַבַּעַל, טָעֲנִינָן לָהּ, שֶׁאוּלַי הָיָה הַבַּעַל כָּאן הָיָה דּוֹרֵשׁ שֶׁתִּשְׁבַּע. דְּמִצְוָה לְפַתֵּחַ פֶּה לְאֵלֶם. **וְכֵן הַיְתוֹמִים** שֶׁבָּאוּ לִגְבּוֹת מִיְּתוֹמִים לֹא יִפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה. **דְּהֵיינוּ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא פִּקְּדוּנוֹ אִבָּא** עַל יְדֵי אַחֵר, אוֹ וְלֹא אָמַר לָנוּ אִבָּא בְּעַצְמוֹ בְּשָׁעָה מִיתָה שֶׁהִשְׁטִיר פְּרוּטָה.

וְשֶׁלֹּא מְצִינוּ בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אִבָּא שֶׁשִּׁטֵּר זֶה פְּרוּטָה. וְאִם אָמְרוּ שֶׁלֹּא לָזֶה אֲבִינוּ מְעוֹלָם, אִז נִקְרָעִים מֵהֶם שֶׁלֹּא בְּשְׁבוּעָה, דְּאוּמָר לֹא לְיֵיתֹי כְּאוּמָר לֹא בְּמָעוֹת, וְאִם מַת לָזֶה בְּחַיֵּי מַלְוֶה וְאַחַר כָּךְ מֵת הַמַּלְוֶה, אֵין נִקְרָעִים כְּלָל, דִּקְשֻׁמַּת הַלָּוֶה נִתְחַיֵּב הַמַּלְוֶה לְשַׁבֵּעַ, וְאֵין אָדָם מוֹרִישׁ מָמוֹן שֶׁהוּא חַיָּב עָלָיו שְׁבוּעָה, לְפִי שֶׁאֵינוֹ הַבָּנִים יְכוֹלִים לְשַׁבֵּעַ שְׁבוּעַת אֲבִיהֶם. **רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר, אֶפְשִׁי נוֹלֵד בְּבֵן לְאַחַר מִיתַת הָאָב,** לְוַדֵּאי לָא צְוָה לוֹ אֲבִיו, אֶפְשִׁי הֵכִי הָדֵי הֶן **נִשְׁבָּע** שֶׁלֹּא יִשְׁמַע לְזֶה מִצְוָה אֲבִיהֶם שֶׁשִּׁטֵּר זֶה פְּרוּטָה. **וּנוֹטֵל. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁאָמַר הָאָב בְּשִׁעַת מִיתָתוֹ שֶׁטֵּר זֶה אֵינוֹ פְּרוּעַ הוּא, נוֹטֵל שֶׁלֹּא בְּשְׁבוּעָה.** וְתָנָא קַמָּא סוֹבֵר דְּאֶפְשִׁרִי בְּכֹרְחוֹ גָּזְבָא אֵינָן נוֹטְלִים שֶׁלֹּא בְּשְׁבוּעָה, דְּחִישִׁינָן שֶׁאָמַר כֵּן כְּדֵי יְכוֹלִים שֶׁבָּנָיו. **ח) וְאֵלּוּ נִשְׁבָּעִין שֶׁלֹּא בְּטַעֲנָה.** הֵינוּ אֶפְשִׁי בְּטַעֲנַת שָׁמָא. שֶׁטּוֹעֲנִין שָׁמָא עֲבָדִים מְשֻׁלִּי. לְפִי שֶׁכָּל אֵלּוּ מוֹרִין הֵתֵר לְעַצְמָן, לְפִי שֶׁטְּרוּחוֹ בְּנְכָסִים, לָכֵן רָמוּ רַבָּנָן שְׁבוּעָה עֲלֵיהֶן. **הַשְּׁתָּפִין, שֶׁעָסְקוּ בַּשְּׁתָּפוּת, וְהַאֲרִיסִין, שֶׁקִּבְּלוּ שָׂדֶה חֲבֵרֵיהֶן לְמֶחֱצָה לְשָׁלֹשׁ וְלְרֵבִיעַ. וְהָאַפְּטְרוֹפִּין,** שֶׁקִּבֵּל מְמוֹנוֹ שֶׁל אָדָם לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא, אוֹ שֶׁלֹּא יַלְוֶנּוּ. **וְהָאִשָּׁה הַנּוֹשֵׂאת וּנוֹתֶנֶת בְּתוֹךְ הַבַּיִת,** כְּגוֹן שֶׁהוֹשִׁיבָהּ בַּעֲלָהּ חֲנוָנִית אוֹ אַפּוֹתְרוֹפִּיא עַל נְכָסָיו. **וּבְן הַבַּיִת.** אֶחָד מִן הָאֲחִין שֶׁנִּתְעַסֵּק בְּנְכָסִים מִשֻּׁמַּת אֲבִיהֶן, **אָמַר לוֹ הַשּׁוֹפֵךְ** אוֹ הָאֲרִיס **כֹּה, מַה אַתָּה טוֹעֲנִנִי,** אָמַר לוֹ **רְצוּי שִׁתְּשַׁבַּע לִי, חַיָּב. אֲבָל אִם חִלְּקוּ הַשְּׁתָּפִין וְהָאֲרִיסִין** וְכֵן כֻּלָּם, **וְלֹא שֶׁיִּבְיעוּהוּ בְּשֶׁעַת חֲלִיקָה, אֵין יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעוּ** אַחַר כָּךְ. וְאִם **נִתְגַּלְגְּלָה לוֹ שְׁבוּעָה מִמְּקוֹם אַחֵר,** כֵּיוָן שֶׁנִּגְמַר הַדָּבָר הַחָדָשׁ, **מִגַּלְגְּלִין עָלָיו אֶת הַכֹּל.** כְּדִבְרֵי שֶׁמִּגַּלְגְּלִין בְּשְׁבוּעַת הַתּוֹרָה, כָּךְ מִגַּלְגְּלִין בְּשְׁבוּעַת הַסֵּת. **וְהַשְּׁבוּעִיּוֹת מִשְׁמֹטוֹת אֶת הַשְּׁבוּעָה.** הֵינוּ בְּלֹה שֶׁחַיָּב שְׁבוּעָה לְמַלְוֶה, כֶּשֶׁם שֶׁהַשְּׁבוּעִיּוֹת מִשְׁמֹטוֹת אֶת הַחוֹב, כָּךְ מִשְׁמֶטֶת אֶת הַשְּׁבוּעָה, כְּדִכְתִיב (דברים טו, ב) "וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוֹט כָּל בַּעַל מַשֵּׂה יָדוֹ", מִלְּשׁוֹן דָּבָר, מִשְׁמַע אֶפְשִׁי דְּבוּר.

פרק ח א) אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין הֵן. שׁוֹמֵר חִנָּם, וְהַשּׁוֹאֵל, וּשׁוֹאֵל שָׂכָר, וְהַשּׁוֹכֵר. שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבָּע עַל הַכֹּל, הֵינוּ שֶׁנִּשְׁבָּע אִם לֹא פָּשַׁע בְּשְׁמִירָתוֹ, וְלֹא שָׁלַח בּוֹ יָד, וְשֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ, וְכִדְכְתִיב (שמות כב, יח) "עַד הָאֱלֹהִים יִבֹּא דְּבַר שְׁנֵיהֶם", וְלֹעֵל מִנְיָה כְּתִיב (שם ז) "אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ". **וְהַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל,** וְגַבְּהָ וְאַבֵּדָה וְגְנֵיסָה, חוּץ מִמִּיתָה מְחֻסָּרֶת מְלָאכָה, כְּדִכְתִיב (שם יא) "וְשָׁבוֹר אוֹ מֵת בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שָׁלֵם יְשַׁלֵּם". **וּנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׁוֹכֵר, נִשְׁבָּעִים עַל הַשְּׁבוּעָה וְעַל הַשְּׁבוּעָה.**

שֶׁלֹּא בְּפָנַיו לֹא תִּפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה. כֵּיוָן שֶׁבַּיִת דִּין בְּמָקוֹם הַבַּעַל, טָעֲנִינָן לָהּ, שֶׁאוּלַי הָיָה הַבַּעַל כָּאן הָיָה דּוֹרֵשׁ שֶׁתִּשְׁבַּע. דְּמִצְוָה לְפַתֵּחַ פֶּה לְאֵלֶם. **וְכֵן הַיְתוֹמִים** שֶׁבָּאוּ לִגְבּוֹת מִיְּתוֹמִים לֹא יִפְרַע אֶלָּא בְּשִׁבּוּעָה.

דְּהֵיינוּ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא פִּקְּדוּנוֹ אִבָּא עַל יְדֵי אַחֵר, אוֹ וְלֹא אָמַר לָנוּ אִבָּא בְּעַצְמוֹ בְּשָׁעָה מִיתָה שֶׁהִשְׁטִיר פְּרוּטָה.

וְשֶׁלֹּא מְצִינוּ בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אִבָּא שֶׁשִּׁטֵּר זֶה פְּרוּטָה. וְאִם אָמְרוּ שֶׁלֹּא לָזֶה אֲבִינוּ מְעוֹלָם, אִז נִקְרָעִים מֵהֶם שֶׁלֹּא בְּשְׁבוּעָה, דְּאוּמָר לֹא לְיֵיתֹי כְּאוּמָר לֹא בְּמָעוֹת, וְאִם מַת לָזֶה בְּחַיֵּי מַלְוֶה וְאַחַר כָּךְ מֵת הַמַּלְוֶה, אֵין נִקְרָעִים כְּלָל, דִּקְשֻׁמַּת הַלָּו